

Vleeskippen nuchter laden: hoe voorkom je voerkorting?

Tekst en beeld: Luc Maertens & Martijn Chombaere

Vorig jaar is de discussie omtrent het al dan niet nuchter aanleveren van vleeskippen bij de slachterij terug opgelaaid. Extra gewichtsaf trek wordt - of werd door slachterijen aangerekend - indien de aangevoerde kippen hieraan niet voldoen. Het komt erop aan een evenwicht te vinden tussen beperkt gewichtsverlies en toch voldoende uitgevast te zijn.

Om bezoedeling van het vlees tijdens het slachten te voorkomen dient de krop helemaal leeg te zijn. De kans op contaminatie bij het geautomatiseerd verwijderen van krop en ingewanden is namelijk zeer groot bij onvoldoende lediging, met mogelijke afkeur als gevolg.

Lege kroppen en weinig gevulde ingewanden zijn vanzelfsprekend afhankelijk van de tijdsduur dat de kippen geen toegang hebben tot het voer. In de literatuur en in aanbevelingen wordt 8 uur zowat als een minimum opgegeven en 12 uur als een maximum vooraleer er duidelijke negatieve verschijnselen optreden. In dit artikel focussen we ons toe op een minimumnorm om enerzijds het gewichtsverlies op het vleeskippenbedrijf te beperken maar anderzijds wel ervoor te zorgen dat de kroppen leeg zijn op het moment van het slachten.

Met de steeds sneller groeiende kippen, hun grotere voederopnamecapaciteit en

Indien de kroppen leeg zijn bij het vangen (voel zelf of dit het geval is!), dan is voerkorting uit den boze.

de hoge percentages (volle) granen in hun voeding, is het aanleveren van 'nuchtere' kippen meer en meer precisiewerk. Reken daarbij dat het huidige slachtgewicht van zowel uit- als wegladers toegenomen is, en bijgevolg ook de inhoud van vooral hun krop. Wegladen bij een gewicht van 2,8 kg is geen uitzondering en deze kippen

eten circa 180 tot soms 200 g/d op deze leeftijd. Of het probleem is met de jaren acuter geworden.

Gewichtverlies

Vanuit het standpunt van de vleeskuikenhouder is het gewichtsverlies tijdens het nuchter zetten (en transport) terecht zeer belangrijk. In de eerste uren loopt dit geleidelijk op tot circa 0,2% per uur om vanaf het 5de tot 8ste uur verder toe te nemen tot 0,3%/uur. Of gemiddeld mag 0,2%/uur aangenomen worden tijdens de courante 8 uur van voer ontzegging.

Dikwijls wordt de **transporttijd** evenals de **wachttijd** in de containers voor het slachten meegerekend als nuchtere periode. Dit is echter niet de bedoeling. Veel studies hebben uitgewezen dat o.a. door de stress, de geringe activiteit en het

Reis- en wachttijden zijn te onvoorspelbaar om ze te implementeren in aanbevelingen

ontbreken van drinkwater, de lediging van de krop veel trager verloopt.

Verder is de 'just in time' aanvoer op slachterijniveau eveneens toegenomen. Maar reis- en wachttijden zijn **te onvoorspelbaar** om ze te implementeren in aanbevelingen om te komen tot volledig lege kroppen. Daarom worden verder enkel de uren voorafgaand aan het (vangen) laden besproken om de doelstelling van lege kroppen te halen.

De vulling van het maag-darmstelsel tijdens het slachtproces is sterk gekoppeld aan de toevoer vanuit de krop. Bij slachten met 'lege kroppen' is het maag-darmstelsel nog nauwelijks gevuld en daardoor is het risico op contaminatie reeds sterk ingeperkt.

Uitladere

Problemen met onvoldoende lege kroppen doen zich frequenter voor bij uitladere dan bij wegladere. Daarom wordt overwegend 2% **voerkorting** gehanteerd door de slachterijen, tenzij ze wel degelijk nuchter aangevoerd worden. Want spijtig genoeg zijn er slechts weinig stallen uitgerust met een oplierbare afscheiding om een gedeelte van de kippen geen toegang tot de voerlijnen te kunnen verlenen. Dit is nochtans ook interessant om de 'blijvers' hun normaal ritme te laten volgen en steeds toegang tot het voer toe te laten.

Willen we dat de uitladere lege kroppen hebben bij het laden dan moeten, zeker als het % volle tarwe meer dan 15% van het voeder uitmaakt, de voerpannen minimum 5 uur voorafgaand opgelierd worden. Bij een hoger % volle tarwe of wanneer het oplieren in de buurt van de donkerperiode ligt, is het aangewezen om dit op te trekken tot minstens 6 uur of 8 uur zoals bij wegladere. Want waar vroeger het gewicht van uitladere in de buurt van 1,9 kg lag is dit intussen opgelopen tot veelal 2,1kg.

Door het oplieren van de voerlijnen voorafgaand aan het uitladen zijn de kippen

wel actiever en daardoor komen hun kroppen vroeger leeg. Omwille van deze verhoogde activiteit en het lagere gewicht is het aanleveren van nuchtere uitladere daardoor mogelijk na een iets kortere periode van voervasten.

Bij uitladere is het niet wenselijk om het lichtschema om te gooien wegens de impact op het ganse lot. Maar volop licht en water voorzien in de 'vastentijd' is wel noodzakelijk om tot de gewenste lege kroppen te komen.

Wegladere

Tijdens de laatste weken maakt het % volle tarwe op de meeste bedrijven snel 30 tot 40% uit van het voer. Deze volle tarwe blijft langer 'ingeweekt' in de krop dan het gekorrelde kernvoer. Een tweede en niet onbelangrijke factor is dat de selectie naar toegenomen groei vooral een selectie is naar hogere voeropname. Of met andere woorden, de snelgroeierende reguliere kippen doen er alles aan om zoveel als mogelijk te eten als ze weten dat er een donkerperiode aankomt.

Om nuchter te laden (lege kroppen) is het daarom risicovol om als enige maatregel enkel de **toegang** tot het voer gedurende 8 uur te **ontzeggen**. Bijkomend moet het **volle tarwe%** in de laatste voerbeurten sterk afgebouwd worden of hoogstens nog slechts een **10-15%** van het voer uitmaken in de laatste 24 uur.

Om de drang af te bouwen om veel voer op te nemen net voor de donkerperiode ingaat, dient het **lichtschema** aangepast te worden aan het verwachte laadtijdstip in de week voorafgaand het afleveren. Gewenst is te komen tot een lichtperiode van minimum 4 uur voor het oplieren of 12 uur voor het laden. Hierdoor is de kropvulling lager bij het oplieren van de voerlijnen en zijn de kippen actiever tijdens de 'vastenperiode' waarbij steeds licht verstrekt wordt. De verhoogde activiteit samen met veel wateropname bevordert sterk de doorstroming naar het maag-darmstelsel.

Stal specifieke factoren

De vermelde duurtijden van voervasten zijn de tijden tussen oplieren van de voerlijnen en de aanvang van laden. De tijd om **voerpannen** volledig te laten leeg eten mag niet in mindering gebracht worden. Er kan bovendien een dik uur verschil zitten tussen begin en einde van de voerlijn vooraleer alle voerpannen leeg zijn. En wanneer dan toevallig de minst uitgevaste kippen als eerste lot naar de slachterij

Vakmanschap en rekening houden met stalspecifieke factoren zijn nodig om tot lege kroppen te komen

gaan, dan heeft men dikke pech! Ook hebben de eerste containers (camions) de kortste totale tijdsduur van uitvasten en transport+wachttijd. In de slachterij wordt veelal het totale lot beoordeeld op basis van de gegevens van de eerste aanvoer. Dus terug meer kans op een negatieve beoordeling en mogelijks voerkorting!

De **herkomst en kwaliteit van de volle tarwe** wordt eveneens gesuggereerd als een mogelijke factor. Wanneer er een duidelijke voorkeur is voor het kernvoeder en men laat de voerpannen leeg eten, dan bestaat de laatste kropvulling vooral uit volle tarwe. Hierdoor neemt de kans op onvoldoende lege kroppen sterk toe.

Tenslotte werd ons meermaals gesignaleerd dat er **tussen rondes slachtkippen ook grote verschillen** vastgesteld worden. Is het lot kippen minder actief of groeien ze niet echt door tijdens de laatste week dan neemt het gevaar op 'volle kroppen' toe. De normale 'vastenduur' volstaat in dit geval niet. Of met andere woorden, toon je vakmanschap door de 'uitvastingsduur' aan te passen aan de eigen

stalomstandigheden, de voerinstallatie, de voeropname van het specifieke koppel en de vroegere eigen ervaringen.

Besluit

Lege kroppen bij het slachten zijn noodzakelijk om contaminatie van de karkassen te vermijden, een terechte eis van de slachterijen. Hoe dit op stalniveau te verwezenlijken is, vereist vakmanschap. Aanpassen van het lichtschema en het voer voorafgaand aan het afleveren,

naast vanzelfsprekend het ontzeggen van de toegang tot voer, is noodzakelijk. Vakmanschap is vereist door de 'vastenduur' aan te passen aan de eigen stalomstandigheden, de voerinstallatie, het lot vleeskippen en de vroegere eigen ervaringen.

Bij een correcte aanlevering aan de slachterij mag en kan er dan geen sprake zijn van een (extra) voerkorting.

Minimale maatregelen voor afleveren nuchtere kippen zonder voerkorting:

UITLADERS

- Hoppers tijdig afzetten voor laden
- 5 uur voor het laden de voerlijnen oplieren
- Steeds licht en toegang tot drinkwater

WEGLADERS

- Lichtschema aanpassen of stopzetten: 12 u voorafgaand laden steeds licht
- Volle tarwe drastisch afbouwen
- Alle voerpannen leeg 8 uur voor laden of anders de voerlijnen oplieren
- Rekening houden met stalspecifieke factoren

Tijdens de "vastenperiode" voor het laden zijn de voerlijnen best opgelierd maar de drinklijnen wel steeds vlot toegankelijk alsmede volop licht.

UW BEDRIJF ONZE UITDAGING!

*Wij helpen u groeien!
Uw partner in duurzame stalrichting*

TiVerTec

Stalrichting
Klimaat- & voedersystemen
Algemene elektriciteitswerken

SKOV

VDE LUBING

 Blijf op de hoogte via onze kanalen | 09 328 45 92 | Service 24/7: 09 328 87 53 | Blekkersdijk 6, 9988 Watervliet | info@tivertec.eu | www.tivertec.eu